

Izhaja vsak četrtak in velja za poštino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 Din, pol leta 18 Din, četrt leta 8 Din. Izvea Jugoslavije 64 Din. Naročnina se pošlje na upravništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — List se do pošilja do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Tel. interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprte reklamacije so poštne proste. Čekovni račun poštnega urada Ljubljana 10.603. Telefon interurban 113.

44. številka.

Maribor, dne 3. novembra 1927.

61. letnik.

Več kmetsko-stanovske izobrazbe!

Delo, ki ga človek opravlja v svojem stanu, je njegov tužljivski poklic. Vsak zdrav človek ga mora vzeti na se, vsak po svojem stanu, in ga vršiti! Ta dolžnost dela je tolika, da zahteva sv. pismo: »Kdor ne dela, naj tudi ne je!«

Delo namreč tvori človeku podlago tuzemskega življenja, ker človeka vzdržuje in redi in pridobiva zemeljske dobrine tudi za vzdrževanje drugih. Delo je pa tudi temelj ne le gospodarskega, ampak splošno kulturnega napredka.

Zato zahteva delo ne le zdravih rok in nog, pač pa tudi zdravega, živahno delujočega razuma in močne volje! Iz naše duše, iz razuma in volje prihajajo načrti izpopolnjevanja dela, prihajajo odločitve, da se pridružimo napredovanju. Zato ni dosti, da se človeka zdresira kakor žival na kako delo, ampak je treba, da se vsak v svoje stanovsko delo uživi in da ga vrši z razumevanjem in ljubeznijo.

Kmetsko delo je bilo prvo delo človeka. Kmetsko delo še vedno tvori podlago življenjskega obstoja vseh ljudi, ker pripravljajo živež človeškemu rodu. Zato je kmetski stan spoštovan in mora spoštovan ostati! Kmetsko delo pa mora biti upoštevano ne le od kmeta, ampak od vseh ljudi!

Brez primerne izobrazbe pa tudi kmetsko delo ne bo rodilo tistih sadov, ki jih bi lahko in ki bi bili v korist kmetu, kateri dela, pa tudi človeški družbi sploh! Ne rečemo, da se pri nas za kmetsko gospodarsko izobrazbo ni ničesar storilo. Že v naših kmetskih domovih se veliko stori. Dober gospodar zna svoje domače, posebno še svoje sinove, skrbno in vestno vpeljati v razumno gospodarstvo, posebno, ko mu pripoveduje svoje lastne izkušnje. In mati gospodinja uvaja svoje hčere v gospodinjstvo po vseh svojih močeh. Je to temeljna kmetsko-stanovska šola in mi vidimo, da tam, kjer je razumen gospodar in modra gospodinja, gre kmetija gor!

Nikakor pa ne more dom vse izobrazbe, ki bi naj pospešila gospodarski napredek, nuditi sam! Pravijo, da naj priskočuje ljudske ali osnovne šole na pomoč. Te šole morejo kaj pripomoči le v najvišjem razredu, a tudi tu bolj malo. Vzrok je v tem, ker na učiteljskih, ki vzgajajo učiteljski naraščaj, ni posebnih oddelkov za učitelje, ki bi bili v šolah na kmetih, in ker se torej o tem ne poučuje, zato ni čuda, da učitelji tudi ne morejo poučevati! Zelo pa so bili priljubljeni svoj čas in so tudi dandanes potovalni učitelji, ki so se posameznim kmetskim strokam posebno posvetili in se kot pravimo: specializirali. Na splošno imamo ljudi, ki bi tudi zdaj radi prihajali in prinašali med ljudstvo kmetsko-stanovske in strokovne izobrazbe.

Treba pa je nekaj! Treba je, da se v domačem kraju zberejo ukaželjni in ukapotrebni! Treba je, da ti potem pripravijo nekako stalno kmetsko stanovsko šolo. Ne mislite, da bi bilo treba zidati kake nove šole. Ne! Naša izobrazovalna društva po deželi naj prevzamejo tudi to skrb za kmetsko-stanovsko izobrazbo! S tem bodo društva poživila svoje delovanje, ga obogalila in pritegnila v svoj delokrog celo okolico! Naša društva bodo zato ne le organizacija, ki nudi nekaj splošnega, morda le zabavo, kot se to tuintam godi, ampak bodo res šola!

Zato je nujno potrebno, da zberejo naša društva v svojem delokrogu naše kmetske mladeniče in mladenke, da torej poživijo mladeniške in dekliske zveze! Na rednih sestankih mladeniških in dekliskih zvez bo mogoče nuditi na najbolj pristopen način dovolj kmetsko-stanovske izobrazbe, kar zadene kmetskega gospodarskega in gospodinjkega napredka, pa tudi, kar zadeva splošne izobrazbe kmetske mladine. Vsem duševnim voditeljem našega kmetskega ljudstva zato toplo priporočamo, naj s tem novim pokretom dvignejo življenje v naših prosvetnih organizacijah, ki bodo tako vzgajale naše bodoče gospodarje in gospodinjce. Tako bodo ravno naša društva utrjevala temelj veselega napredka kmetskega stanu, ker bodo nudila več kmetsko-stanovske izobrazbe.

1.000 Din v gotovini

lahko dobi naročnik, ki izreže »Naročilni list za »Slovenskega Gospodarja« v današnji številki in pridobi nanj enega novega naročnika. Mi bomo namreč vse te naročilne liste zaznamovali s tekočimi številkami in bomo po novem letu izžrebali enega, ki bo dobil 1000 Din, enega, ki bo dobil 500 Din in enega, ki bo dobil 100 Din v gotovini. Ali hočeš biti ti tisti srečen, ki bo dobil 1000 Din za enega novega naročnika? Ne le, da storiš veliko dobro delo, ako dobiš vsaj enega novega naročnika, se udeležiš tudi srečne tekme in bo tvoj malenkosten trud obilo poplačan.

Dobiti hočeš na vsak način,

če že ne zadene tvoja številka dobitka 1000 ali 500 ali 100 Din, pa hočeš dobiti knjigo za 20 Din. To knjigo namreč pošljemo pa vsakemu, ki nam pridobi vsaj dva polletna plačujoča nova naročnika! Tudi to ni prav nič težko doseči! Mnogo se jih je že potrudilo in smo jim že poslali knjige. Te odpošljemo takoj, ko novi naročniki pošljejo denar.

Zdaj pa na delo!

Pojdite posebno v tiste hiše, kjer so dosedaj imeli nasprotno liste! V prihodnjem letu naj naročijo »Slovenskega

Gospodarja!« Pojdite v hiše, kjer so samo pozabili, da si niso naročili »Slovenskega Gospodarja!« V gostilnah, v katere zahajate, mora biti »Slovenski Gospodar« na razpolago. Trгоvec, pri katerem kupujete, naj bo naročnik našega lista! Kjer ne zmore eden sam, naročita ga naj dva skupaj na eno ime! Ne pozabite na naše geslo: »Slovenski Gospodar« — za vse, vsi za »Slovenskega Gospodarja!«

To je beseda!

V zadnji številki »Slovenskega Gospodarja« sem bral, da je res fant od fare le tisti, ki kaj ve in kaj zna, in zraven bi moralo stati: in ki tudi kaj katoliškega bere. Dosedaj sicer nisem bil naročnik istega, pač pa sem si ga izposodil in zmiraj pridno bral, posebno sedaj v tej-le številki 42 na prvi strani, kako bo on lep v prihodnjem poletju in kako bo zanimiv, tako bom tudi jaz postal njegov zvest naročnik. Od naših nasprotnikov sem slišal že na svoja ušesa, da smo na Štajerskem tako dobro odrezali pri zadnjih državnoborskih volitvah le zato, ker je »Slovenski Gospodar« tako zelo razširjen. Iz tega razloga sem si ga tudi jaz sedaj naročil, da še bo s tem večji in močnejši, čeravno da sem finančno slab, pa kjer gre za dobro stvar, si človek rad od ust odtrga in žrtvuje, sem namreč invalid 70% brez noge in to tako veste, kakšno milijonsko podporo imamo invalidi, ker sam gospod urednik »Slovenskega Gospodarja« je tudi invalid.

To je že moj četrti katoliški časopis, katerega sem si sedaj naročil. Do sedaj sem imel »Mladiko«, »Ilustrirani nedeljski Slovenec« in »Naš dom«, sedaj pa še bode moj prijatelj »Slovenski Gospodar«, več pa že res ne premorem, a od teh štirih se ne morem ločiti.

Morda Vam je znano iz »Našega doma«, da za njega delam uganke (čeravno so slabe) in jih tudi pridno rešujem. Zadnjič sem še bil povrh deležen ugankarske nagrade dveh knjig za rešitev ugank, ker uganke so moje veselje, s temi si človek najbolje bistri um.

V »Slovenskem Gospodarju« sem bral, da bode imel skrižalnice in te naj bodo na takem mestu, kjer bodo kaki članki za mladino, ker ko bodo reševali skrižalnice, bodo tudi vsakokrat nekaj brali in tako se bodo privadili branju, kakor sem se namreč jaz, ko sem bil mlad. Sedaj pa moram končati, ker drugače bo prej v urednikovem košu, kakor boste prebrali.

S tem potom naročam »Slovenski Gospodar« od dne 2. novembra 1927 do 31. decembra 1928, to je za 14 mesecev, in bom takoj plačal ko prejmem položnico.

Sedaj pa Vam kliče fant od fare, čeravno na eni nogi: Živeli katoliški listi!

Stefan Lazar:

TITANA.

Roman.

Iz madžarščine prevedel Fr. Kolenc.

(Dalje.)

Iz doline je donelo mogočno udarjanje. Buum! Globok glas zvona. Buum! Velikanski zvon Nipon-Kaneja, enega bonskega reda. Njegov glas pretresa ves Nagasaki, donijo tudi gozdovi in dozdeva se, da brezkončni glasovni valovi rušijo naokrog hribe . . .

— »Japonski bron« — je zrl Mutsuhito Dsain v predmestje, potem pa se je utrujeno vsedel na snežnobelo preprogo.

Zadnje udarjanje »japonskega bronca« se je v delcih lomilo na skalah, za njim je nastopila neka moreča tišina. Sedaj so stene zaškripale. Zvonček je v ozadju odrinila zaveso iz finega bombaža in je žalostno pogledala noter.

— Gospod, ali smem vstopiti?

Mutsuhito Dsain je prikimal in malo dekletce je pristopicalo noter, nato se je naglo vrglo na roke in noge in se je z nosekom dotaknila preproge.

— Malo dekcle, povedal sem ti že, da se ne priklanjanj pred menoj. Na zapadu sem se odvadil tega . . .

Zvonček se je dvignila in se je bojzljivo smejala na znanstvenika, potem pa je z otroškim začudenjem začela pregledovati na pol sestavljene strojne delce.

— Kaj je to? — je radovedno vprašala.

— Zrakoplov.

Dekle je od vseh strani pregledalo strojni model.

— Jaz sem že videla zrakoplov, toda tisti ni bil tak. Imel je mogočne bele peruti in pod seboj kolesa . . .

— To je novovrsten zrakoplov — je kimal Mutsuhito.

— Tega sem jaz iznašel . . .

— Anata ižiban, prvi človek si? — se je spoštljivo priklonilo dekcle. — Kaj ne, ti si najmodrejši človek na svetu?

Mutsuhito Dsain se je nasmehnil:

— So tudi bolj modri! Profesor Brinkley je še modrejši in en tovariš, Overton, je tudi tako moder, kot jaz . . .

— Kdo ve? — je opazovalo dekcle stroj. — Zakaj nisi dal narediti stroju tudi koles?

— Ker jih ne potrebujem. Ta stroj se ne zaleti, predno bi se dvignil, marveč se z mesta dvigna.

— Ta tudi tako ropoče?

— Ne. Ta ima drugačen motor. Tudi propeler je drugačen. Tega ne žene bencin . . .

— Nego kaj?

— Električnost.

— Ki se na nebu bliska?

— Tista. Elektriciteta. Sicer pa se ta nahaja na nebu, na zemlji, povsod, celo v tebi . . .

Dekle se je čudilo.

— Kako boš nesel s seboj tisto moč, ki bo gnala stroj? — je dvignila na znanstvenika velike, globoke oči.

— Iz zraka jo bom črpal med gibanjem. Stroj sam jo bo razvijal. Strašno hitro bo letel na perutih električnosti.

— Jaz bi se bala . . . — je šepetalo dekletce.

— Med tem, da ladja dospe do Tukaškega otočja, jaz s stroja zagledam že ameriške obale . . .

— Ali zopet odideš? — ga je gledala s temnim obrazom.

— Ne grem — je mrmral Mutsuhito mrko. — Nimam kaj iskati tam . . .

— Zakaj potem delaš stroj?

— Za človeštvo, predvsem za Japonsko. Jaz služim človeški kulturi . . .

Dekle je vzdihnilo.

— Ti vedno misliš na človeštvo, — se je potem žalostno oglasila. — Le na človeštvo . . .

— Na koga drugega pa naj mislim? — je gledal dekcle nekako pomilovalno.

— Na samega sebe . . . Komaj ješ, piješ, ne ljubiš kitarjenja, ne hodiš v čajarno, ničesar ne potrebuješ. Gospod kaj ti je?

— Delam, — je vzdihnil Mutsuhito Dsain. — Delati moram . . .

— A kako veselje imaš potem v življenju? — so se v solzah zabliskale dekletove oči. — Saj tudi mene na ma-

raš, — mu je padla k nogam, — dasi noč in dan hrepenim po tebi . . .

Solčni žarek se je tresoč svetlil in pozlatil sivi plašč, na katerem so srebrni zmaji odpirali žrelo. Mutsuhito Dsain je nežno dvignil svoje malo dekletce.

— Truden sem, — jo je božal po bledorumenem, finem obrazu. — Bolijo me živci, boli srce . . .

— Srce? — ga je ljubeznivo objela z očmi.

— Mnogo sem delal. Mnogo poizkušal . . .

— Zakaj ne spiš ponoči? — ga je gledala z nežnim očitanjem. — Ko se noč spusti na zemljo, prižgem lučko, ki visi pred oltarjem, pred Budovim kipom in do solčnega vzhoda zrem v skrivnostno svetlobo. Na strehi cvrči tisoč cvrčkov in miši tekajo, potem pa zavlada okoli hiše črna tišina . . . in jaz se tako bojim . . . in jaz tako plakam v sobi, da ne prideš k meni . . .

— Delati moram, — se je izgovarjal Mutsuhito Dsain in je vstran obrnil glavo, da bi mu ne bilo treba gledati v dekletove oči. — Glej tudi ta stroj sem ustvaril . . .

— Kaj pomaga stroj? — je tožila deklica. — Jaz nočem leteti, ljubiti bi hotela . . . Jaz ne želim nebeskih višin, marveč ljubezni, saj je ona nebo . . . — ji je padala po obrazu svetla tresoč se in žgoča solza.

Mutsuhito Dsain je molčal.

— Glej, jaz sem te zvesto počakala . . . Priplula je ladja in prišel je lep mornarski častnik, ki me je zagledal.

— Kje? — je vprašal malomarno.

— Pred svetiščem »Skakajoče želve«, ko smo imeli velike praznike. In dopadla sem se mu . . .

— Odkod veš to?

— Sporočil mi je, da me vzame za ženo na dva mesca, dokler bo ladja tu . . .

— Kako je doznal, da tu stanuješ? — jo je gledal nepremično.

— Za menoj je prišel, sem do hiše mi je sledil in je po materi Breskvi sporočil, toda zastoj . . .

— Lepo, — je dejal Mutsuhito Dsain mrko. — V svoji hiši sem vama dal stan, skrbim za vaju in ti v moji odsotnosti gledaš za tujim moškim . . .

Dekle je tiho stresalo z glavo.